

3. Kunst- en Cultuurprofiel

3.1 Uitgangspunten

In onze visie op onderwijs zien we leren als een activiteit van hoofd, hart én handen. In het onderwijs willen we namelijk de intellectuele, emotionele, én fysieke ontwikkeling van leerlingen in evenwicht houden. Het onderwijs op het Arte College is daarom gericht op creatieve ontwikkeling op cognitief, sociaal-emotioneel en cultureel-kunstzinnig gebied. Leerlingen doen tijdens hun schoolloopbaan kennis en een groot aantal vaardigheden op, die een stevige basis vormen voor hun positie in de maatschappij en waarmee zij goed voorbereid doorstromen naar het vervolgonderwijs.

In onze overtuiging leveren kunst en cultuur een onmisbare bijdrage aan de emotionele, fysieke en intellectuele ontwikkeling van leerlingen. Kunst en cultuur zijn een belangrijke voorwaarde voor succesvol leren: leren in een kunstrijke omgeving geeft bewezen successen op het gebied van wiskundig denken, taalgevoel en sociale vaardigheden.

Wij vinden het van essentieel belang dat leerlingen tijdens hun schoolloopbaan intensief en stelselmatig in aanraking worden gebracht met cultuur en zich oefenen in de kunsten. Het Arte College onderscheidt zich daarom in Almere als cultuurprofielschool en richt zich op leerlingen met affiniteit met en interesse in theater, muziek, dans, beeldende vorming en audiovisuele media. We bieden een breed aanbod aan kunstvakken, van het eerste jaar tot en met het examen. In de bovenbouw kunnen leerlingen hun eigen leerroute op het gebied van kunst en cultuur kiezen. Ook in de niet-kunstvakken wordt het profiel vormgegeven, door inhoudelijke relaties met kunst en met cultuur in brede zin te leggen, creatieve werk- en presentatievormen in te zetten en onderzoek te doen. Daarmee leren leerlingen vanuit verschillende perspectieven naar de werkelijkheid te kijken.

We beschouwen de school als theaterbedrijf, zowel in letterlijke als in figuurlijke zin.

Theater is de kunstdiscipline bij uitstek waarin allerlei disciplines in samenhang met elkaar verbonden worden: taal, beeldende vorming, drama, muziek, spel, dans, audiovisuele media. Ook organisatie/productie, techniek, catering en PR behoren tot de theateractiviteiten. In het theater leren mensen om zich op allerlei manieren uit te drukken en dat wat hen bezighoudt aan anderen over te dragen. Er wordt op allerlei manieren samengewerkt.

Die belangrijke uitgangspunten van theater - samenhang en samenwerking - willen wij toepassen in ons onderwijsconcept en in ons schoolgebouw. Op de leerpleinen wordt het onderwijs in clusters van samenhangende vakken verzorgd, waarbij intensief wordt samengewerkt tussen leerlingen onderling en tussen leerlingen en docenten. Het hart van de school wordt gevormd door ons theater: een professioneel geoutilleerde ruimte in het midden van het gebouw, waar de werkruimtes voor de kunstvakken en de leerpleinen omheen liggen.

Het letterlijke beeld van de school als theaterbedrijf is daarnaast terug te zien in de programma's van de kunstvakken, in het Atelier, in de Arteweken, in het activiteitenprogramma en in de beroepsgerichte programma's van vmbo-kbl en gl (Media, Vormgeving & ICT en Dienstverlening & Producten/Theatervormgeving).

De belangrijkste kenmerken van ons cultuurprofiel:

- er is een algemene doorlopende leerlijn Kunst & Cultuur op alle niveaus, waardoor leerlingen een brede culturele bagage vormen en zich optimaal creatief ontwikkelen;
- binnen de kunstvakken staan de ontwikkeling van het eigen talent, van de eigen visie en van kennis centraal;

- de leerlijn Kunst & Cultuur biedt voor getalenteerde vmbo-leerlingen een goede voorbereiding op doorstroming naar het kunstvakonderwijs in het mbo en is voor havo/vwo-leerlingen een goede voorbereiding op de hbo-kunstopleidingen;
- elk diploma bestaat uit één of meerdere kunstgerelateerde (school)examenvakken;
- de kern van het cultuurprofiel is in de schoolorganisatie binnen de reguliere onderwijstijd vormgegeven;
- in de didactiek is een balans tussen hoofd, hart en handen te zien;
- in de curricula van de avo-vakken wordt een verbinding met Kunst & Cultuur gelegd, in inhoud en/of in werkwijze;
- alle leerlingen hebben de ruimte om zich creatief te ontwikkelen en zelf keuzes te maken in hun leerroute;
- alle leerlingen ontwikkelen de Arte-vaardigheden: presenteren, organiseren, ontwerpen, zelfstandig werken en samenwerken;
- het Arte College is een door de Vereniging van Cultuurprofielscholen (VCPS) gecertificeerde cultuurprofielschool.

3.2 Uitwerking in het onderwijs

Het cultuurprofiel van het Arte College is op diverse manieren in het onderwijs uitgewerkt.

Op alle niveaus (kbl, gl, tl, havo en vwo) maken de kunstvakken drama, beeldende vorming, dans en muziek deel uit van het curriculum, vanaf het eerste jaar tot en met het examenjaar.

In de onderbouw gebeurt dat door middel van een substantieel aantal (verplichte) kunstvaklessen. In de kunstvaklessen wordt het eigen muzische, beeldende en theatrale talent verder ontwikkeld, en ontwikkelt de leerling een eigen visie door naar het werk van anderen (al dan niet professionals) te kijken en daarop te reflecteren. De eigen beleving en ervaring wordt bijgehouden in een dummy.

In de bovenbouw hebben alle leerlingen een verplicht vak op het gebied van algemene culturele en kunstzinnige vorming. Voor havo/vwo is dat het vak CKV, voor kbl, gl en tl het vak Kunstvak 1. Van dit vak maken het kijken naar kunst, het zelf maken en het ontwikkelen van een visie deel uit. Het vak wordt in het examenjaar afgesloten met de zogenaamde *meesterproef*, een collectieve verzameling van individuele presentaties, waarbij de leerling laat zien welke grenzen hij verkend heeft en welk talent hij daarbij heeft ontwikkeld.

Daarnaast kunnen leerlingen hun eigen leerroute bepalen in de vorm van (school)examenvakken. In de havo en het vwo kunnen leerlingen drama als examenvak kiezen, en kunnen zij binnen de (verplichte) module Atelier voor een verbreding van en/of verdieping op alle kunstdisciplines kiezen. In de tl kiezen leerlingen als (verplicht) schoolprofielvak drama, muziek of beeldende vorming. Ook zij kunnen daarnaast binnen de (verplichte) module Atelier voor een verbreding van en/of verdieping op alle kunstdisciplines kiezen.

In de kbl en gl kiezen leerlingen in de bovenbouw voor het beroepsprofiel Media, Vormgeving & ICT of het beroepsprofiel Dienstverlening & Producten/Theatervormgeving. Beide beroepsprofielen kennen een substantieel aantal lesuren op het gebied van audiovisuele en beeldende vorming. Daarnaast kunnen leerlingen een kunstvak kiezen.

In het leerpleinonderwijs van de avo-vakken worden relaties gelegd met kunst- en cultuur, zowel inhoudelijk als qua werkvorm. Thema's en projecten zijn vaak vakoverstijgend opgezet, waarbij diverse (creatieve) werkvormen worden ingezet.

In elk leerjaar bezoeken leerlingen tijdens reguliere schooltijd ten minste twee professionele theatervoorstellingen. (Jongeren)theatergroepen geven voorstellingen in het theater van de school,

of leerlingen gaan op excursie naar een theater in Almere of daarbuiten. Daarnaast bezoeken leerlingen regelmatig voorstellingen van medeleerlingen uit andere jaren.

Tijdens de drie Arteweken ligt de nadruk van de vakoverstijgende projecten op de ontwikkeling van het creatieve vermogen. Elke Arteweek heeft een eigen thema en invulling. Verdieping in het thema, inspiratie opdoen buiten de deur en/of het werken met externe experts zijn structureel onderdeel van het programma in de vorm van voorstellingen, excursies en workshops. Daarnaast vindt altijd een vorm van presenteren plaats, intern en/of extern, voor medeleerlingen, een specifieke doelgroep of voor ouders, buurtbewoners en overige belangstellenden.

Buiten het curriculum organiseert de school diverse culturele activiteiten, waarbinnen leerlingen hun creatieve vermogen en talenten verder kunnen ontwikkelen, of kunnen genieten van het werk van medeleerlingen. Voorbeelden daarvan: de Arteproductie (een multidisciplinaire theatervoorstelling door leerlingen uit verschillende jaren), het Open Podium (met muziek en dans, een open inschrijving en audities) en diverse entre-acts van leerlingen tijdens Open Dagen.

3.3 Artevaardigheden

De *Artevaardigheden* zijn vijf competenties die benoemd zijn als belangrijke competenties voor leerlingen en personeel van het Arte College. Het zijn alle competenties uit de verzameling 21st-century skills: competenties waarvan breed wordt aangenomen dat ze in de (nabije) toekomst van doorslaggevend belang zijn om te slagen in de maatschappij. Het gaat om de volgende vaardigheden:

- Samenwerken
- Presenteren
- Zelfstandig werken
- Ontwerpen
- Organiseren

Dit zijn vaardigheden die allemaal het bijzondere concept van de school ondersteunen. Om de leerlingen hierin optimaal te begeleiden is het noodzakelijk dat de Artevaardigheden voor leerlingen én voor docenten uitgewerkt worden in ontwikkellijnen die herkenbaar zijn, die gevolgd kunnen worden en die op enige wijze beoordeeld kunnen worden. De vaardigheden worden schoolbreed en vakgeïntegreerd aangeboden, en maken in het mentoraat onderdeel uit van de persoonlijke ontwikkelingsplannen van de leerlingen. Uiteindelijk zal in de toekomst de ontwikkeling die de leerling op de verschillende vaardigheden doormaakt vastgelegd worden in het plusdocument bij het diploma en in een portfolio, waarin ook de ontwikkeling in de verschillende kunstvakken wordt gedocumenteerd.

Voor docenten betekent een en ander dat ook zij de Artevaardigheden dienen te beheersen en er bovendien leerlingen in kunnen begeleiden, creatieve werkvormen kunnen inzetten en leerlingen kunnen voorzien van feedback. In de scholingsprogramma's voor medewerkers is daar aandacht voor nodig.

3.4 Het Arte College als gecertificeerde cultuurprofielschool

Het Arte College heeft sinds 2012 het certificaat *Cultuurprofielschool* en is als zodanig lid van de Vereniging Cultuurprofielscholen (VCPS). De VCPS bestaat uit een groep scholen die een gemeenschappelijke visie op kunst- en cultuuronderwijs onderschrijven en vertalen naar de eigen schooldoelstellingen. Om het predicaat Cultuurprofielschool te mogen dragen moet de school in haar beleid en financiering expliciet gemaakt hebben op welke wijze het kunst- en cultuuronderwijs in het curriculum geborgd en van niveau is. De VCPS visiteert gemiddeld één keer per vier jaar de school om de kwaliteit te beoordelen. In 2017 staat de volgende visitatie gepland.

3.5 Netwerk culturele organisaties

Met de ambities van de school is het van belang deel uit te maken van een goed en uitgebreid netwerk van culturele organisaties. Het Arte College heeft een aantal vaste partners waarmee het regelmatig samenwerkt. De school zoekt actief naar verdere uitbreiding van zijn netwerk en structurele samenwerkingen.

Een overzicht van de belangrijkste vaste partners:

- Stichting de Schoor: deze welzijnsorganisatie heeft een eigen aandeel in het gebouw en beheert zelf 300 m² in de vorm van een buurtontmoetingscentrum met de naam 'VIP Lounge'. De overige 100 m² is versleuteld in het gebouw en wordt door zowel De Schoor als het Arte College gebruikt. De Schoor betaalt jaarlijks exploitatiekosten aan de school. Het Arte College en De Schoor hebben een convenant gesloten betreffende de samenwerking;
- De Nieuwe Bibliotheek: heeft in het schoolgebouw een dependance in de VIP Lounge, met een breed aanbod aan titels. Leerlingen en medewerkers lezen en lenen in de bibliotheek, en kunnen er rustig achter computers werken;
- Collage Almere: samenwerkingspartner bij het programmeren van voorstellingen en het zoeken naar externe experts die een bijdrage kunnen leveren aan de inhoud van de Arteweken;
- Gemeente Almere: verstrekt tijdens Arteweken regelmatig leeropdrachten aan leerlingen, zoals het ontwerpen en uitvoeren van muur- en pleinschilderingen en het verzorgen van kunstzinnige presentaties;
- Europaschool: basisschool in Almere Poort met kunstprofiel, op korte afstand van het Arte College. De samenwerking heeft diverse vormen gekend (maken en uitvoeren van voorstellingen, gezamenlijk ontwikkelen van theaterlessen, bezoek van leerlingen aan Arte, stageplek voor kbl- en gl-leerlingen); we streven naar continuïteit van de samenwerking en verdere uitbreiding;
- HBO: verschillende Hogescholen voor de Kunsten (met name HKU en AHK). De hogescholen leveren stagiairs voor langdurige lesgeefstages drama en beeldend of voor kortlopende projecten;
- Cultureel Centrum Corrosia; zowel de exposities als de theatervoorstellingen worden door leerlingen bezocht. Corrosia is regelmatig podium voor onze projecten en presentaties;
- Schouwburg Almere: is regelmatig locatie voor te bezoeken voorstellingen en projecten. De schouwburg levert daarnaast een aanbod van voorstellingen die leerlingen tegen gereduceerd tarief kunnen bezoeken met de mogelijkheid om voorbereidende workshops te volgen;
- Vis a Vis: gevestigde locatietheatergroep in Almere Poort. Sinds de start van de school gaan leerlingen naar de voorstellingen en werkt Vis a Vis mee aan het vormgeven van de inhoud van de Arteweken;
- De Bonte Hond: Almeerse theatergroep met ruimte voor jong talent. Partner in diverse samenwerkingsprogramma's, onder meer het door leerlingen maken van voorstellingen onder leiding van de regisseurs van het gezelschap;
- ISH: dansgroep. Verzorgt dansworkshops in Arteweken en werkt met leerlingen aan grote presentaties in de stad;
- Muziektheater Amsterdam: locatie voor workshops en begeleide (opera)voorstellingen;
- Kamermuziek Festival Almere: samenwerkingspartner binnen het muziekproject 'Who's Next' waarbij voor leerlingen uit elk leerjaar mogelijkheden zijn om hun talent op het gebied van dans en muziek te ontwikkelen en te presenteren in samenwerking met professionals.

3.6 Ambities 2016-2020

1. Het Arte College is een inspirerende voorbeeldschool voor de cultuurprofiel scholen.
2. De leerlijnen van de kunstvakken staan beschreven en werken. De eindtermen zijn per vak en per jaar helder; de lessen werken daar naartoe; bij voortduring worden de eindtermen getoetst en geven docenten daar feedback op.
3. Alle activiteiten op het gebied van kunst en cultuur zijn gelinkt aan de leerlijn, en daarmee verankerd in het onderwijs. De activiteiten werken ondersteunend aan het leren.
4. In het curriculum van alle vakken wordt vakoverstijgend geleerd d.m.v. aandacht voor kunst en cultuur. Daartoe is er samenwerking tussen kunstvak- en avo-docenten in het ontwerpen en uitvoeren van lesinhoud, didactiek en methodiek.
5. Het theater als leerwerkbedrijf heeft in alle jaren en op alle niveaus een invulling, inclusief aandacht voor productie, binnen het curriculum en in de activiteiten.
6. In het atelier havo/vwo wordt een verbinding met de creatieve industrie gelegd, waarmee de afdeling geprofileerd wordt.
7. De haalbaarheid van het invoeren van de examenvakken muziek en beeldend in havo/vwo is vastgesteld.
8. Leerlingen hebben zich bewust ontwikkeld op de Artevaardigheden en kunnen reflecteren op hun totale persoonlijke ontwikkeling. Docenten zijn geschoold op de begeleiding hiervan.
9. Leerlingen hebben bij hun eindexamen een (digitaal) portfolio afgerond, waarin hun ontwikkeling binnen de kunstvakken en de Artevaardigheden is beschreven en geïllustreerd en waarop de leerling heeft gereflecteerd.
10. Het kunst- en cultuurprofiel is zichtbaar voor wijk, stad en omstreken.
11. Leerlingen presenteren binnen en buiten de school met grote regelmaat het geleerde aan medeleerlingen, ouders en (externe) belangstellenden.
12. De school werkt met grote regelmaat samen met externe partners op kunst- en cultuurgebied en met PO-(cultuurprofiel)scholen uit wijk en stad.